

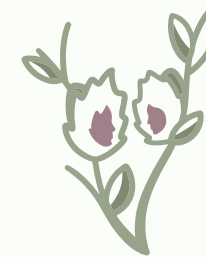

KTAJ
Inuusivut Annirnaqtut
only pour la vie

Inuusivut Annirnaqtut

Qanuriliurutikhat Upalungaijautikhat 2024–2029

“Una hanadjuhikhaa pihimajuq uqpiit (willow) nauvingat piqaqtuq nauvallianing
nauvalliatitlugu. Tapkuat uqpiit naunaingit hanatjuhit minnguiqhirvingmun atpajut
nuijaak/amiq mitqulik uliisitlu amuhijut, takuupkaini tapkuat ihumagijauni atauttimi.
Pihukpaktunga qaffini ubluni kinguani uvalu quviahuktunga pihukhunga ilangit apunmin.

Qalalajut, ilangit pidjutiqaqtut avatqumajumi ukiumi kihimi nangiqhutik uvalu
angiklivaliablutik nakuujumik. Aihimavaktut mikijunut huradjanut taapkuatut qpanuat
kupanuallu niqitlu umingmait, tuktuit, siksiitlu. Huraadjat annaktuqtut nautianik
uvalu anaktuqhugit hugadjat, piliuqhugit ukpiginikkut avatiit atadjutit avatipitingni.

Naunaitkutiqaqtut hakugingniit uvalu angiklivaliablutik uvalu nutaanguqtiqhugit
ukiutigut. Tadja ajungnangniaqtut, kihimi ukiutigut aalanguqataaqtut uvalu hunat
piniqtut. Tapkuat nauvalliaviit mikkaujut nauvalianiit talvani nauttiarmi, kivgaujut
naulihaaiqtunik qanurlu ilangini ikajuqtuinilu atuinarninut angigliniaruaanut (tamna
nauttiaq). Uqpiit akhuungnaqtut ilaujut Inuit inuuhit atuqtaungmata ikualaaqtulijit,
tamajat, qimaaviit anugikkut, uvalu nirijautlajut inungnin. Ilaani mikijumik ihumajugut,
takuinnariaqaqtugut uqpiit imaalu anginiqarnianik, kihimi mikigaluaqtitlugu imaalu

humaangittuq, tunihijut amigaittunik huradjanut inuillu. Ihariagijaujut uvalu
nakuugiqtavut, tamapta havainaqtugut. Taima kingunginagumik, ilituginiaqtugut
tamalimaitun inuuhiptingnin.”

~ Nooks Lindell

**Qujagiumajatka Inuk titiraujaqti Nooks Lindell Hinaani Qanurinnikhanik piliungmata Uqpiit
Naunaitkutaanik tunihiplutiklu uminga pinniqtumik naunaitkutikhamik.**

Inuusivut Annirnaqtut

Qanuriliurutikhat Upalungaijautikhat 2024–2029

Paanariiktut Ukuat

NUNAVUT KAVAMANGA
www.gov.nu.ca

**NUNAVUT TUNNGAVIK
INCORPORATED**
www.tungavik.com

**ISAKSIMAGIT INUUSIRMI
KATUJJIQAATIGIIT -
IQITTIAQHIMALUGU INUUHIQ
KATIMAJIIT**
www.inuusiq.com

**KANADAMI PALLIHHIMAT,
V HAVAGVIAT**
www.rcmp-grc.gc.ca

Naunaitkutit Iluaniittunik

- 06 ____ Ikajuqtauniqlkajuqtauniq
- 08 ____ Kangiqhipkaidjutit
- 14 ____ Uqautigijavut Kangiqhidjutivut uvalu Akhuurutivut
- 18 ____ Inungmiunikkut Aadjikiingniq uvalu Hivulirmik Pittailiniq
- 22 ____ Inulrammiutivut
- 24 ____ Ihumagijavut
- 26 ____ Qanuriliurutikhat Hunat
- 44 ____ Iltarijauhimajut

Ikajuqtauniq

Ilvit ilihimajarnikluunniit ajuqhaqtut, hivjarlugit Paliimatkut, talvungaulutinluunniit munaqhitkunnut aaniarvingmutluunniit qilamik.

Ilvit kinaluuniin ilihimajat ajuqhaliqtuq, itqaumalutit avaliingittutit. Naamaktuq apiqhiluni ikajuqtikhamingnik. Uqarvigidjavat: una ilangnut, ilanarnut, imaaluunniit ihumakkt aanniaqtailinikkut ikajuqtikhanik nunangni munaqhitkuni, aanniarvingmi, imaaluunniit lqalungni lhumaliqinikkut lpirailairnikkullu. Hiamitigakhaungittunut ikajuqtikharnik, uqarvigiinnariaqaqtatit:

UQAUDJAUNIRMUN

Mamittiirniq Uqaqhuni Pivinga unidjutiaqtuq, hivitujumik uqaudjinikkut kivgaqtuutunik Inuinnarnun avatiini aviktuqhimajup. Pulaarlugit nunangni Munaqhitkut naunaittariami, qaritaujakkut titirarvigilugu hamunga healing@gov.nu.ca hivjarlugitluunniit akiittukkt uvani 1-888-648-0070 unaluuniin 867-975-5367.

GN-kuni Havaktiit/Ilait Ikajurutikhat Pinahuaruti ikajuqhugit GN-kut havaktiit ilailu pihimajaangini uvalu/uvaluuniin ihuaqhijuumirlugit inmi tamainun inuuhiqattarnirmun. Kivgaqtuutit tunijaujut havaktinun, paannariiktut, inmilu munarijait. Piinarialik 24/7 Inuktitut Inuinnaqtunlu uqaqtigilugit uumani 1-800-663-1142.

Umingmak Nutaqqat Inulramiit Ikajuqtikhaq Katimavia ikajuqhugit inulramiit Nunavunmiun malikhugit uqaqtaujut ihuinaarnirmun aulahimaaqtumik

ikajungnikkut, pinahuarutit uvalu ilaliutihimajut ikajuutit ilamingnun. Hivajainnariaqaqtatit uvani 867-975-3255.

Kavamatkut Kanatami Havaktiit Ikajuutait: Havaktunut Ikajuutikhanut Pinahuaruti (EAP) ikajuqhugit attautit uvalu ilait ilaujut 24/7 atuqtilugu ajuqhautit uvaluuniin ihagiahukumik ihumakkt aanniaqtailinikkut ikajuutunik. Hivajautikkut: 1-800-268-7708 unaluuniit 1-800-567-5803 (qaritaujakkut kivgaqtuutit inungnut nipquqtujut naalaktiujullu).

IKAJUQTAUNIRMUN HIVAJAUTIT QARITAUJAKULLU UQAQTIGIIQTUT

Tamna Nunavut Kamatsiaqtut Ikajuqtit Hivajautaa (hailijut 24/7) uvani 867-979-3333 unaluuniit 1-800-265-3333 Tunihimaaqtukhaq atiqangitumik hiamitiqtukhaungituniklu hivajautikkut uqaudjiukharnik ajungnautiaqtunik ikajuutikharnik Nunavunmiun. Ikajurutikkut hailihimajurlu Inuktitut talvani ikaarnirni 6-8PM.

Inminiirnikkut Ajuqhaqtunut Ikajuqtikhaq Hivajautaa (piinarialik 24/7) kinamut atuqtut ihumajunik inminiirnik, ihumaaluktulluunniit kinamut. Hivjarlugu titirarvigilugitluunniit hivajautinnuakkt uvuuna 9-8-8.

Uqaqtigilugu Inminiirniq Kanada (piinarialik 24/7) kinamun kitut atuqtut ihumamingnik inminiirnik. Hivjarlugu 1-833-456-4566 (24/7) naqitarluguluunniin 45645 (4pm tualumun unnuami ET).

Youthspace.ca uvani 1-833-456-4566 titirarlugitluunniit uvani 778-783-0177 (6pm qitiqqukpat PST) Qaritaujakkut uqaqtigiiqutit youthspace.ca (6pm qitiqqukpat unnuami PST). Qaritaujakkut uqaudjidjutikhat hailijut hivjarlutit akiittukkt 1-866-478-8357 qaritaujakkulluunniit talvani youthspace.ca/youthspace-resources/ecounseling (kiudjutigijaukhat 3-5 havangnaqtuñi ubluni).

Nutaqqat Ikajuqtiit Hivajautaa uvani 1-800-668-6868 uvaluuniin naqitautikkut 'CONNECT' hamunga 686868 tuhaqtidjutinun ajuqhautiaqtunun kiujunun (piinarialik 24/7) tunihijut hiamitiqhimitumik, akiitumik e-mental health kivgaqtuutunik inulramingnun Kanatami. Uqaqtiriingniq qahaktuq ajugitumut uqaujimik talvani kidshelpphone.ca/live-chat-counseling/ (7-mi unnuami tualumun unnuami ET).

Nigiurutikhaq Inuuhirinikkut Ikajuutikharnik Hivajautaa tunihilutik qilamik ikajuutunik tamainun Nunaqaaqtunun inungnut tamaini Kanatami uvani 1-855-242-3310 (24/7). Hivajautikut ikajuutit piinarialik apirhikpata Inuktitut kihimi piinagiaqangit 24/7, hivajariaqaqtutit iliturijaangini qaijukhat Inuktitut Uqauhikkut-uqajia piinarialaqtuq. Qaritaujakkut uqaqtigiiqvia hopeforwellness.ca (24/7).

Nunarjuami Aallait Ahinun Iliharuaqtuqtajut Iliharviit Ajungnautiaqtunik Hivajautaat (hailijut 24/7) ikajuutikhannik kinguagut iliaqtut aullaqtajunik ahinut ilihariaqtajunik imaalu ilaruhiinnik uumani 1-866-925-4419.

QARITAUJAKKUURUTIT IKAJUUTIQHANUT

Isaksimagit Inuusirmi Katujjiqaatigiit Iqittiaqhimalugu Inuuhiq Katimajiit uvani inuusiq.com kangiqhittiarumaguvin, ikajuutunik uvalu ikajuutikhanik. Tamavjaita katimajiit titiraqhiamajut qulaani piqaqtut qagitaualiqiviit tapkua tunihijut ikajuutikhanik uvalu kangiqhidjutunik uqaqtaujunun imaa nikahungniq, inminiirnikkut, inminiirnikkut ihumagijauniq, uvalu ihumakkt aanniaqtailinikkut.

Inuit Tapiriit Kanatami (ITK) uvani itk.ca tautungnaqtunik-pihimajut Inuit kitut upautidjutait inminiirniqtailinirmun.

Kangihipkaidjutit

Talvuuna Inuusivut Annirnaqtut 2024–2029

Inuusivut Annirnaqtut 2024–2029 Nunavunmi hitamaujuq inminiiqtailinikkut hulidjutikhatigut upalungaijautit. Piliuqtuq naunaitkutaq naunaipkaidjutinik qanuriliurutingit ikajuqtaujuq uumannga Nunavut Inminiiqtailinirmut Maligaq (NSPS) Paannariiktut pigiami tautuktuujaqtamingnik Nunavut talvani inminiirniq piiqtaujuq, humilu nampanga inminiirniq aadjikutarijaa nampanga Kaanatami tamaat—mikitqiarluuniit (ITK, 2016).

PAANNAGIIKTUT

Inuusivut Annirnaqtut pidjutiaqtut havaqatigiingnirmik Kavamatkut Nunavunmi (GN), Nunavut Tunngavik Incorporated (NTI-kut, Munaqhiliqijitkut Inuusivut, Ihumaliqinikkut Ipiralailaqidjutitlu (IMHA) havagvia talvani GN-kut, Paliihimat (RCMP) "V" Havagvia unalu Isaksimagit Inuusirmi Katujjiqaatigiit – Iqittiaqhimalugu Inuuhiq Katimajit (IIKELC) – (tamna 'Ilagiigijait') pidjutigivlugulu havaangit amihunik. Paannariiktut qujagikpiaktait inuit tamaita kitut ilaujut pivallianirmun uvalu tamainun attautinun kitut ilaujut kingulirmi upalungaijautini uvalu uniudjutaujut qanuriniit inmi havaatik uvalu qanuriniit.

Ilagijaani atuqhimaqtunik havaqatiriigutunik, Ikajuqtiriit amiriniaqait aulanigit havaami, katimaqatiriilu, naunaijarniginik, unipkaarlutiklu aulaniginik ilauniaqtulu Nunami Inuit Katimajit, Inuit Inuuhiqatiarnikhainikut Timiujut, hamliujuni, maniliurutigut, nunagijaujumilu ikajuqtiriit.

Ilihimalutin: Pimmarikharnikkut Inuuhittiarutikhainik Titiraqtiat nuutiqtajuq haffumunga Inuusivut pinahuarutainun kitut munarijait tamangnik inminiiqtailinirmun Ihumakullu Aanniaqtailinirmun Ipiralainirmunlu kivgaqtuutit.

HAVAUHIVUT

Paannariiktut pivalialiqitut uumiga upalugaijaunmik Qiqaijalarvia 2022, ilitaqhijut ihariagijauniganik iluingaumajumik atugitaagani, nuutqaqtaliniganik, nuutqaqtitauniganiklu. Una Upalungairutikhaq naunairutiqaqhimajuq anginirmik katimadjutikharnik, uqaqtavakhimajunik, ajuiqharnikkutlu talvanga Inuusivut Anninaqtuq 2017–2022.

Ilangit tunijauhijajut pilimmakhaqhimaittut uvanngat kingulliqaamik upalungaijautingit, unalu hivullirijakhaat uvani upautijakhaq upalungaijaut hamaniitut :

- Iklilijumiqtitijaangat inuuhirinnikkut ajungnautiqaqtunik tuquffihuktitauhimajunik annaktauvakhimajunik kaantulaaliqijunik bioremediationnik ikajuutikharnik taima tuquffihuktitauhimajut ajuqhaqtitijut.

- Angiklijuumirlugu imaatut kikliqarutit tuniuqhailutik ikajurlugillu iliararniit qajangnaitunik iglumiutaujunik inungniklu igluqpainnik qaritaujalidjutinik.
- Piliurluni iliararlugulu amihunik-pijuuq, Nunavut-pilluarhimajuq piniaqtait unalu ningarniq pittailiniq akhuurut (pinahuaqtuq tamarmik ukiuqaqtunut atuliqtitaugiamilu inminik-angiqtuq aadlatqiiniklu pitquhingani, uqauhinga, angutaugumi arnaugumiluuniit).
- Havaklugit Nunavunmi Inulramiit Katimajit hakugikhijuumirlugit inulramiit hivuliqhurnikkut, kivgaqturlugit piujajit Inuit inulramiit, tunihilitik uqaudjinirmik tamainun ajuqhautinun ilaujut Inuit inulramiit Nunavunmi uvalu tunihilitik uqagahamingnik pivallianirmun nutaanik pinahuarutinik inulramirnun.
- Hakugikhijuumiqlugit ikajuutit nutaqqanun nuliqinikkut ihuinaarutit (CSA) pittailinirmun. Ilangit havaktaujut hapkunanga Inulirijikkunin (DFS) pitqujaujuq ilihangniq ikajuutikhat

Inulirijikkut Maligaq, aalanguqtingnikkut auladjutit aalanguqtingniq ihariagijaujut uqautigijaangani aulahimaaqtut CSA ajuqhautit Nunavunmi.

- Ihuaqharlugu qanuriliurutinga naunaipkaigiami naunaijainngalu qanuriliurutingit naunairiami munariniq pivaktuq ihumaliurhimajuq.
- Havaqatigilugit Paannariiktut naunaittumik qanuriliurutikhat nallaumajakhanik.

Katitqhimajut NSPS Paannariiktut Ikajuqtiriit iniqhijut agijunik hulijutinik uqautaujunik Inuusivut Anninaqtuq 2017–2022. Ilangit naunaijahimajut hapkua iniqtiqhimajut hamma:

- NTI-kut, GN-kut Havagviit aallatqiillu uqaudjijit ilaujut Inuuhiringnaqtumik Timiqutaujut piliuqaktut angijumik aullanikhanik Ipiralaingnikkut imaalu Quglukhimanikkut Mamitigahuarnikkut Auladjutit, atqaluaq iniqtirijut havagvik nunavunmi Ipiralaingnikkut imaalu Quglukhimanikkut Mamitigahuangniq (Aqqusariaq); taimaitutun naunaijaijaangat

najugakharnik aulatilihaaliqtilunilu napaqtirutikharnik Aqqusariaq, aulatitijaangat ihivriudjutikharnik pitquhiliqinikkut ihuaqtunik imingarnaqtunik iqaijalidjutinikkut ilihairutikharnik ilitugipkaijaangat pivallidjutikharnik atuqtakharnik munagidjutikharnik, angiklijumirutikharnik Nunami Ipiralaingniq Mamitirutikharnik havaaqhangit avatingni nunaptingni.

- Havagviat Aanniaqtailinikkut (Inuurihinikkut) IMHA havagviangit aulatitvakhimajut Angijukhiq Uqaudjiji, Angutiit havaanga, havakhimaarniaqtuq Angutiit inuuhirinikkut. Tamna Atii Angutiit ilihairutikhaq havakhimajuq uvani havaami aulatitvakhimajurlu qaffiujunik nunalaani avatingni Nunavunmi. Nunallaanun pulaaqtaqtut uvalu pinahuarutit aularutait upalungaijaqtahimajut aulahimaarlutik.
- NTI-kut piliuqtait havakpiakpauhiit inminiiqtailinikkut.
- Nutaaq Nunavunmi *Ihumamitigut aaniarutilgit Maligaq* Tunijaujut Uvani 2021mi akhuugutiqaqtut havaklugit nutaat Ihumakkut Aanniaqtailinikkut uvalu Ipiralaingnikkut Hanaqidjutit uvaluilaujut iluaniit inminiiqtailinikkut uvalu niguarnikkut.
- Aanniaqtailiqijit, NTI-kut, Nunavumilu Ukiuqaqtumi Ilihaqpaaliqvik (NAC) havaqatigiiktut pipkaijaangani inuuhiqmi ilitaqhijunmik havaamik pipkaijuq naliinik NAC-kuni uuktuqtumik Ihumagatiahqanikhamik Inuuhiqatiahqanikhamik ilitaqhijutinik ilaulaalirigani ilaujaaganilu inuuhiqmi ilitaqhijutinik havaami.
- IIKELC havaktait Mamitingnikkut Ikajuutit Katimajit Ilihaijit Uvalu katimapkaijut maligahat tapkua turaaqhimajut mamitingnikkut, nikahungniq, uvalu

tamaqpalianikkut, uvalu nikangnikkut ikajuqtit katimajit amigaituni Nunavunmi Nunallaani.

- IIKELC havaktait uvalu tuniuqhaqhuqit taijauhimajut ikajuutikhat, *Ikajuutaujuq kangiqhidjutinik Ilagiingnun Kinguani Inminiirniatigut* makpiraq ikajugianganik iningninun nutaqqanunlu ilaqaqtunik taima inminiirnikkut.
- IMHA ihuaqhaqtauhimajut taijauhimajut quglukhimanikkut ilihaidjutit haffumuuna Radius Ilihanikkut Iliharvikjuangani quglukhimanikkut kangiqhidjutitatuq atuqtaujut ilihaidjutit uvani Hikutirvia 2021.
- GN-kut Havagviat Aanniaqtailinikkut ukuallu Havaktulijijitkut (HR) imaalu aallatqiiktut kavamatuqatkut imaalu nanminiaqtut timiqutaujut manikhaqtitaujut Atuhugit Inminiiqtailinikkut Hattumiarutikhainut Ajuiqharniq (ASIST), Ihumagattiarnirmik Aanniqtuqaqqat Ikajuqtikhat,

SafeTALK!, pitquhikkut ajuitamingnik, imaalu iqhiuktitauppiarnirmingnit kangiqhidjutiaqatut atuqtauvaktunik ajuiqharvikhat. Ilihaidjutit tunijaujut amigaitunin GN-kut havagviinin ukualu timiujut. amigaitunin GN-kut havagviinin ukualu timiujut.

- IMHA atuliqtitijut uuktulihaaqtamik Nunavunmi Ihumamitigut aaniarutilgit Qun'ngiarniq Timiqutigijangillu havaqatigiikhutik qaffiujut Kitikmeonmi nunallaangit ihuarhigiami nampangit katitirniq talvanngalu pijut uumunnga ihumamitigut aaniarutilgit ikajuutingit inungnit atuqtut inminik-aaniqtiqtuq inminiirumajullu uukturahuaqtut. Una auladjut atuliqtauniaqtuq aalani nunallaani.

Ukununga tamaat kingulliqaamun unniudjuti
 @ [Full 2023 Report](https://assembly.nu.ca) (assembly.nu.ca)

Katitiqtavut kiudjutit uvalu uqaqtavut, ihivriuhugit kinguani qanuriniit, uvalu katimaqatigiblugit aalakiit ikajuqtut pijaangini una hulidjutikhaq upalungaijaut pidjutiqaqtuq katitihimajut nipiit uvalu uqaqtaujut Nunavunmiun. Qanuriliurutikhavut Upalungaijautit aullahimmaarniaqtut tallimani ukiuni hivitunianik pipkaqhugit Paannariiktut ikajuutikhainniklu timiqutaujunut havagumajamingnik havaakhanik pijariaqaqtunik hivitujunik havaktauvikhanik.

Qanuriliurutikhat Upalungaijautikhat hivulliuqtauvaktut imaalu turrangajut havaktakhanut havaktauhimajut Kanadami, talvuuna atulirnikhanut Kanadami Inuit Inminiiqtailinikkut Qanuriliurutikhat (NISPS) ukualu NISPS Havaqatigiiktut Katimajiit, NTI-kut ilaujut.

Hulijutit uvani upalugaijaunmi nalaumajuq Kavamat Nunavumi aulaniginik aalaguqpalianiginik aalagurniginik

tikuaqtaujut *Katujjiluta - siksiani Assembly Pitqujaujut 2022* naunaitjut **Pipkainikkut aanniaqtailinikkut mamiharnirniklu** atauhiujuq pilluagakhat. Malrungujut ihumagijauluaqtaingit hanaqidjutikharnik atuqtakharnik **1.** nakuutqamik aaniaqtailiniq uvalu ihumakkut aaniaqtailinikkut qanuriniit qakugungugaikpat uvalu **2.** piffaaqtuq inminiiqtailinikkut uvalu tikuaqtauhimajunun pinahuarutit paannariiktunon, akhuurutiqaqtut tahapkununga tapkua uqautigijaangani pidjutaajut imaatun nutaqqanun nuliqinikkut ihuinaarutit, quglukhimanikkut, alianaiguhungniq, inukluguhungnirlu.

Uqautigijavut Kangiqhidjutivut uvalu Akhuurutivut

TAUTUKTUUJAAQTAVUT

Paatnagiiq aulahimaaqtumik tugaaqhimablutik uvalu aadjikiiklugit hulidjutit hunat uvani Hulidjutikhatigut Upalungaijautit pihimajut tautuktuumijaaqtatik naunaijaqhimajut uvani Nunavunmi Inminiiqtailinikkut Hanaqidjutit (NSPS). Tamna NSPS ihumaginiaqtun ikiklijumirutikharnik auladjutikharniklu inminiirnikkut Nunavunmi ikajuutikharniklu nutaqqanun inulramiinunlu angiklijumigianganik Nunavunmi taima qajangnairutikharnik amigaituniklu munarhiliqidjutikharnik.

Tautuktuujaaqtavut aadlamik ilaliutijuuq munarhiliqinirmut avatinga inungnut inuugiami aaniaqtailigiami, pigiami inuuhingit ilamingnut, nunallaangit, kavamatkunni, aadlallu timiqutigijaujut havaqatigiiktut tunigiami ikajuutikhamik inungnut ikajuqtaujumajut.

Inminiiqtailiniq atauttikkut munaridjutiiqatuuq pijariaqatuuq atauttikkut havagumanirnik tamainni ilaujuni inungni, taimaatun tamaita tunittaaqtun pipkainikkut

nagliguhungnikkut ikajurnikkullu innirmik. Akhuurninnga havaqatigiingnirmut ihariagijaujuq uqaqtaujuq ukunuuna Inungnut Pipkaidjutijut Inuit Aanniaqtailinirmut. Atuligtitaugiami angmaumajumik uqaqatigiingniq uuminnga ihumamitigut aaniarutilgit, tunijuuq narruhungnirmik nakuujuniklu, unalu ilihapkaigiami uvaptingnut aadlanullu qajagijumik naunaitkutanik piinarialiklu ikajuutikhat, nakuujumik pilaaqtugut tamainnut nunallaaptingni.

Havaklugit munagittiangnikkut uvalu atadjutiqaqtut nunallaat akhuurnaqtut. Mikijut pidjaringniq, imaatun ihaaqhugit kimut ajuqhaunmun uvaluuniin qiniqataaqhuni ilanamun, angijumik aalanguutauniaqtuuq. Ilitagihimajugut ihuaqtumik ilaujukharnik kavamangit kavamaungituniklu havagviingit naunaitun ihuaqhaidjutikharnik ajungnautikharnik inuuhirinnikkut auladjutikharnik inuuhirinnikkut naunaijaiaangat naunaitunik pidjutikharnik Nunavunmiunun aulaliqtun. Havaqatigiingniq qitqani ihumakkut aaniaqtailinikkut ajuittiaqhimajut, kavamat, nunallaat,

ilagiit, uvalu attautit ihuaqtut atulirlugu kangiqhidjutinik kangiqhidjutiqaqtun hanaqidjutit, ihuaqhijuumirlugit pijaarnirmik ihumaliqinikkut kivgaqtuutunik, uvalu uqaqtiuluni ihumakkut inuuhiqattiarniq. Atauttikkut, nutqaqtittaaqtugut inminiirnik, pihimanikkut mahulingaidjutinik, piliurninriklu hivunikhanik niriurutinik tamainnun.

IINNUGUT UQARIIJAQTAVUT

Una 2010 NSPS havaktauhimajuuq kiudjutigibluuq hivituumik piumaniiq tutqikhaqhimajumik upautiniq pittailijaangani inminiirniq uvalu havaklugit aaniangnaitumik Nunavunmi ikilijuumigianganik Nunavunmi inminiirnikkut aktilaangit.

Paannariiktut pitquijut Hanaqidjutinik tapkua pihimajut atuligtitaublutik tamainun ihumakkut aaniaqtailinikkut kivgaqtuutunik uvalu ikajuutunik, tautungnaqtunik-pihimajut hatumiangniq tapkua tautungnaqtut aalani nunani nakuujumik ikilijuumigianganik aktilaangit inminiirniq, uvalu nunallaanun-pivallianikkut hulidjutit tapkua akhuugutiqaqtut attautinun uvalu nunallaanun ihumakkut inuuhiqattiarnirmik, havaklugit inmikku-nakuuginirmut uvalu hapinginnikkut, uvalu tunihiblutik nutaanik ajuiqhautinik inuujaamingni aanniarnaitumik inuuhit.

Una 2024–2029 Hulidjutit turaaqhimajut inminiiqtailinirmun, hatumiaqtailinirmun, uvalu aadjikiiklugit 2010 NSPS uvalu iingujut angiriiqtaujut naunaijaqhimajut ikajuutikhat inminiiqtailinirmun. Hapkuat uqariiqaqtamingnik naunaipkaqtajut piliurninnga uuminnga Qanuriliurutikhat Ihumaliurut. Tamarmik Qanuriliurutingit pivikhaq tunijaujuq naunaitkutamik iingujut uqariiqaqtavut naunairiami pihimaaarniq atajurlu havaamut iniqtiqtaujuq aippaanganit ihumaliurut unalu havaaq ihumaliurhimajuuq taimaa tallimanik ukiunik.

UNA 2010 NSPS UQARIIJAQTAMINGNIK HAVAKTAKHANGIT

- 1 Ihumaginiaqtavut aulahimaaqtumiklu upautidjutit
- 2 Hakugikhijuumirutiginiqaqtuuq ihumakkut aanniaqtailinikkut kivgaqtuutit
- 3 Ikajurniaqtavut inulramiit mahulingainikkut
- 4 Tunihiniaqtugut hatumiarnikkut ilihaidjutinik
- 5 Ikajurniaqtavut ihivriungninga munariniq naunaijainirlu
- 6 Tuhaqtiniaqtavut angmaumajumik Nunavummiut talvuuna pittailitkhanik imaalu aullaninganik
- 7 Ikajurniaqtavut nutaaqqat ilihalihaaqtut pivalliani
- 8 Ikajurniaqtavut nunallaanivuliquhuqtut hulidjutit

Inminiirnikkut Qajangnautikkut uvalu Aanniqtailinikkut Pidjutit hapkununga Inuit Kanatami

Qajangnautit Pidjutit

INGILRAANIN QUGLUKHIMANIQ
Hulaqtit nunalitirnirmun, igluqaqtunun iliharviit, nutannguqtiqhimaqut, qinmiit slaughter

NUNALLAANI ILITTURHAIDJUTIKHAT
Inungmiunikkut qujagijaujut ilaujut inugiakpalaahutik iglukhat, niqit ninggaumainaliqhuni, pilimaqhuni IT ikajuutikhait

AANIQTAUHIMAJUT ILAGIIKTUN
Kinguliriinut ajuqhautaujunut, ilagiit ningarniq, ilagiit ingilraanin inminiirnirmun

TUQUFFIHUNGNIKKUT IHUMAALUUT UVALU QILAMIK ATULIHAALIQTUT
imingajuq imingajurluunniit ihumaalungniq ilumi, tautukhimajuq aturhuniluunniit timikkut nuliqinikkut ihuinaagutit

IHUMAMITIGUT AJUQHAUTIT
In'ngummangniq, aangajaarnaqtunik ihuittumik aturniq, ihumamitigut aaniarutilgit ajuqhaut, inmi-aaniqtiqtut

IHUMAALUUTINGIT ILAIJARNIKKUT
Ilajalihaaqhimajun, imingajunik, pijaarnikkut tukiaqatuq, naahurijaujuq, avalingarniq

Hapummiutigijaujut Ihumaaluutigijaujut

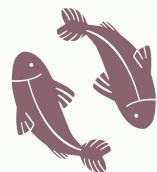
PITQUHIKKUT AULAHIMAARNIQ

Akhut tungaviqaqtut Inuit uqauhiq, ilitquhiq, inuujuhirlu

INUNGMUNIUNIKKUT AADJIKIINGNIQ

Ihuaqtut maniliurnikkut, iliharnikkut, aanniaqtailinikkut aallallu ikajuutikhait tujuqpakhugitlu mahulingajautit

ILAGIIT HAKUGINGNIIT

Qajangnairutikharnik, ikajuutikharnik unalu ikajuttiaqpakut aimaviit

AANIAQTAILINIKKUT PIVALLIANIQ

Tunihilugit nutaqqat qajangnaitumik avatiliqidjutingit taima aulatitihimajut inungmiunikkut uvalu ihumakkut pivallianiq

IHUMAMITIGUT INUUHIRINGNAQTUMIK

Piinariaaqiniq Inuinnainut ihuaqtuq ihumamitigut aanniaqtailinikkut kivgaqtuutit uvalu ikajuutit

IKAJUUTIKHANGIT IHUMAALUKNGNIRMUT

Pittaagturlu munariluni munarilunilu ihumaalungnirmik, atulaarnirmik inuuhirmi ikajuutikhait atuqtakhallu

KANADAMI INUINNARNI INMINIQTAILINIKKUT HANAQIDJUTIKHAINNUN

Inuit Tapiriit Kanatami (ITK) nuititaat Nunarjuami Inuit Inminiiqtailinikkut Hanaqidjutit (NISPS) uvani Taaqhivaliavia 2016mi. Tamna NISPS-kut ilitarijait quulitqiamik nampangit inminiirniq Inuit Nunangani naunaitkutiqarmata inungnut maniliqinirmullu pijuq ukunanit Inuit aadlallu avikturhimajut Kaanatami, pipkaidjutijuq nunalitpalaniq nuutiqtirningalu nunannganut.

NISPS-kut ilitarijait siksiujut hivullitijakhat pittailigiami inminiiqtailinirmut Inuinnainit.

NISPS-kut ilitarijait siksiujut hivullitijakhat pittailigiami inminiiqtailinirmut Inuinnainit. Hapkua ilaujut (1) havakhugit inungnun aadjikiingniq, (2) havaklugit pitquhikkut aulahimaaqtumik, (3) pihimalugit aaniangnaitumik Inuit nutaqqat inuunikkut, (4) pijaangini aulahimaaqtumik ihumakkut inuuhiqattiarnikkut kivgaqtuutit Inuinnarnun, (5) mamitingnikkut ihuaqhaqtauhimangitugit quglukhimanikkut uvalu nikakhutik, uvalu (6) ingutaaqhugit Inuit ilihimajatik mahulingainirmun uvalu inminiiqtailinirmun. Nunavutim Qanuriliurutikhait Upalungajautit nalaumajut NISPS-kut hivullitijakhainnik.

SIKSUJUT PIUMALUAQTAUJUT HANIGAINGIT INMINIQTAILIJAANGAT INUIT

1

Havaklugit Inungnun Aadjikiingniq

2

Aulatitijaangat Pitquhiliqinikkut Aulahimaaqtukharnik

3

Munariblugit Aaniangnaitut Inuit Nutaqqat Inuuvianin

4

Pihimalugit Aulahimaaqtumik Ihumakkut Inuuhiqattiarnirmun Kivgaqtuutit Inuinnangnun

5

Mamitiqhimaqut Ihuaqhaqtauhimangitugit Quglukhimanikkut Uvalu Nikahungniq

6

Aulapkarlugit Inuit Ilihimaqut Mahulingainirmun Uvalu Inminiiqtailinirmun

ITK, NISPS (2016)

Inungmiunikkut Aadjikiingniq uvalu Hivulirmik Pittailiniq

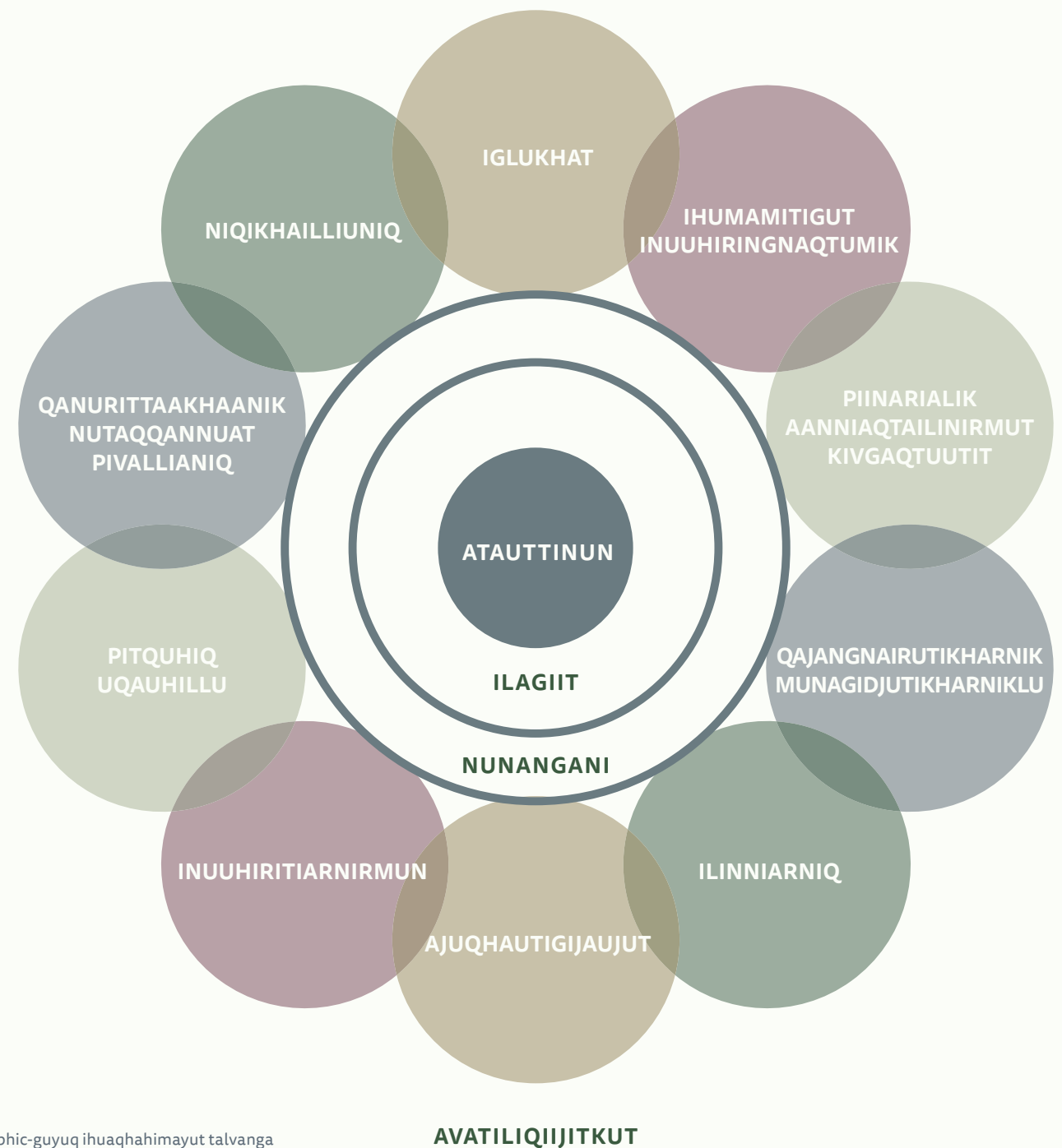
Qanuriliurutikhat naunaiqtauhimajut uumani Qanuriliurutikhat Upalungaijautit turrangajut ihuaqhautikhanut ihuaqhijuumirlugillu aallatqiiktut pidjutaujut Inungnut Aanniaqtailinikkut. Ilaliutihimajut ihuaqtut hapkununga Nunarjuami Aaniaqtailinikkut Katimajit¹, una upalugaijaut takuupkaijuq NISPS-kut ihumagijainik inuuhirmi ajikiingniginik piqariaqarniganik inminiirnirmi atugitaagani.

Nunarjuami Inuit Katimajit Aanniaqtailinirmun, kitut uniudjutaujut hapkununga ITKkunun Katimajinun, naunaiqahimajutlaivanik pidjutiqaqtut, ilihimajaujut Inuuhirmun Pidjutaujut Inuit aaniaqtailinikkut. Pijaangani inungnun aadjikiingnirmun, hapkua pidjutit uqautaujukhat: qanuriniit ilihalihaaqtut pivalladjutit, tamaqtailiniq pitquhikkut uvalu uqauhikkut, inuunikkut pijakhanik, ihuaqtumik maniliungniq, ihuaqtumik iglukhanik, qajangnautikkut uvalu munagidjutikkut, iliharnikkut, niqailiurnikkut, pijaarnirmik munaqhinikkut kivgaqtuutit, ihumakkut inuuhiqattiarniq, uvalu atuguminaqtumik avatikput. Ihuaqtumik ikiklijumiqtitijaangat ajungnautikharnik inminiirnikkut Nunavunmi, akhurnaqtuq taima pijaangat anginirmik

uuktuutikharnik ilituqhaijaangat inuuhirinikkut atuqtakharnik Inuit inuuhiringit Inuit inuuhiringit. Pijaangini tapkua tamaita ihariagijait pidjutaujut uvalu tiguaqhimalugu attautit uvalu attautimun inuuhiqattiangniq, anginiqhauniaqtuq qanuriniit. Inugiangnirmun akhuugutit aaniaqtailinikkut hapkununga Inuinnarnun ihuaqtumik idjuhiqaqtut imaa nunalitinun uvalu inukluguhungniq, akhuugutigiblugu akhuugutit tamatkiumajumik uvalu qajangnaqtumik upautiniq. Havakhimmaarluni tuquffihungnikkut-kangiqhidjutiqaqtut munaqhidjutit hivulihimaaqtut pijaangini hulidjutit hulidjutikhatigut upalungaijautit pidjutigilugit tapkua quglungnikkut atuqtaujut hulaqtijut inuup tamainun ihumakkut aaniaqtailinikkut.

Tamna *Innusivut Annirnaqtuq 2024–2029 Inminiqtailinikkut Qanuriliurutikhat Upalungaijautikhat*, ihumagijauluaqtuq inuuhirinikkut atuqtakharnik inuuhirinikkut aulahimajut talvuuna igluliqinikkut, ilinganikkut, niqailiurnaitumik, ihuinaaqtuniklu. Havangniq aulahimaaqtumik uqautigilugit hapkua, aalallu pidjutit ihuaqhijuumirlugit inuuhit atauttit, ilagiit, nunallaallu.

Inungnik Naunairutingit Inuit Aaniaqtailiningmun

Infographic-guyuuq ihuaqhahimayut talvanga Inuit Tapiriit Kanatami (ITK), 2018-mi

¹ World Health Organization. (2018). *Preventing suicide: a community engagement toolkit*. World Health Organization. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

Atauhiqatigiingniq Inuuhirmut Katimadjutit

Tamna Atauhiqatigiingniq Inuuhirmut Katimanirmun katimavakhimajut Tattiarnaqtuq 2022 Iqaluktuutiarmi². Una Katimanirmi hivuagulu katimadjutit pihimajut pidjutigilugit pitqujaujut haffumani 2015 tuqungajuliqijip ihivgiugutait inminiirnikkut Nunavunmi tapkua taijaujut amigairjuumilugit ilauqatigiingnirit uvalu havaqatigiingnikkut inminiiqtailinirmun. Una 2022 hulidjutit, atiqatquq *Inuuqatigiikpugut - nunaliujut*, ihuaqhaqtauhimajuq Paannariiktunit ikajuqtauplutik nunallaanit katimajinit ilaujunitllu Iqaluktuutiamit ajuiqhaplutik, uqautigilugit, katitihugitlu ihumaliurutikhat ikajuutikhainik inminiiqtailinikkut ikajuqhiqtaudjutikhainiklu.

Katimajuarut katimapkaijuq Paannariiktunut uqautigilugit naunaitkutikhat katimajaqtuqhimajut tunijaulutiklu kiudjutikhainik nunamingni kivgaqtuijunit havaaptingni inminiiqtailinikkut uuktuutikhainik. Hivutunirmik hanaqidjutikhaq qajngnairutikharnik inikhavikharnik katimaqatigijangat, tautuminaqtunik, iliqatigiiktukharnik ihumaliurutikharnik, ihuaqtunik atuqtakharnik, aulatitijangatlu nuutaanik piqatigiiktukharnik.

Katimajaqtuqhimajut qaitqujaujut tamaini Nunavunmi, ilaujut inulramiit, katitirlugit uqautaujut inminiiqtailinirmun hulaqtillu inmingnun, ilainun, nunallaanunlu. Amigaitqiat 100 ilaujut- ilaujut Iningnikhat, inulramiit, uqaqtuijut, annaktauhimajut, hivungani havaktut, Inuit inuuhiqattiarnikkut

katimajit havaktit, maniliungit katimajit, hanaujaqtit, uvalu kivgaqtuqtut Piliihimanin, GN-kut havagviit uvalu Tikuaqtauhimajut Inuit Katimajit – ilaujut hulidjutit.

² Cambridge Bay, Nunavut, 2022, Nunavut Suicide Prevention Strategy (NSPS) Partners United for Life Summit – Summit Report.

Inulrammiutivut

UQAQTUT - NAALAKTAVUT.

Ilitagihimajugut Inuit inulramiit akuktauhimaaqtun avaliqangitunik ajungnautigijainik havakpakhimajainiklu, ilaujut ingilraanin tuquffihuktitauhimajut, pitquhiliqinikkut nutqaqtitijaangat, inugluguhungniq, inuuhirinikkutlu maniliurutikharnik ajungnautigivakhimajainik. Ilihimagugullu piqariami Inuit inuulrammiinik ilaujut inminiiqtailinirmut akhuurutinik, aadlanut uqaqtaaqut inuup atuqtamingnik, uqarlutik pitquhimut hakugingninnigut, pipkaidjutulunilu inmikkut kangiqhigiami ikajuutikhamingniklu.

Atuqtilugu *Inuuqatigiikpugut – Nunalingniujugut* katimalutik Ukiakhami 2022, qaitqujavut inulramiit avatiini Nunavut uqautigilugit inmi unipkaatik ilaliutijaangini nipitik haffumunga hulidjutimun upalungaijautinun. Havaklugit upalungaijautivut, hivuliulugit ihumagijait, nipiit, uvalu uqaqtaujut Inuit inulramiit.

Inulramiit tunihijut saivat akhuurutaujut ikajuutaujut pidjutinik hulaqutijut inmi qanuriniit inuuhingmingni uvalu ilaujut: ihualuanguit iglukhat, piqaluanginikkut ulapqinikkut ulapqidjutit uvalu hulidjutit, ajuqhautit ilihangningmun, piqaluanginikkut aanniaqtailinikkut kivgaqtuutinik uvalu ihumakkut aanniaqtailinikkut ikajuutinik, akiliguminangitut hunat uvalu kivgaqtuutit, qanuriniit alianaiguhungniq, uvalu piqaluanginikkut ikajuutinik tamaqtailinirmik uvalu munagidjutinik naunaijainikkut. Uqautaujut uvalu pitquidjutikhat katitiqtaujut katimatilugit hivuliujukhat uvalu atuqtaujut kangiqhipkarlugit hulidjutikkut upalungaijautit uvalu hulidjutit.

Inulramiit ilaupkainiq hivulliutigijaujuq uumunnga NSPS Paannariiktut. Ilitugijavut anginiqhait tiguarlugit nutaat naunaijaqhimaqut upalungaijautini upautidjutiingnun haffumunga Hulidjutinun Upalungaijautinun. Kangiqhimajugut inulramiit piqaqtut angijumik pidjutimingnik imaalu uqarvigilugillu havaqatimingnit imaalu katittugit nipiit hakugikpiaktumik pidjutaualajut ihumaliqinikkut imaalu akhuuqhaidjutikhanik inuuhiringnaqtumik. Unipkaangit mahulingaitpallianikkut, nigiuurutikharnik, mamitirutikharnik atuqtakharnik aulatitihimaaqhutiklu ilihaqatigijainik qiniqhimaagianganik ikajuutikharnik, ilaujukharnik nanminikkut munagidjutikharnik, ikajuutikharniklu tamangnun inungnun. Ilaugatiingniq nutqaqtitait ajuqhautit uvalu ihuaqtut ikajuutaujut-qiniqhiablutik idjuhiinik uqautiginikkut akhuurutigilugu uqautiginiq, ilihangniq, uvalu kangiqhimablugit nunamingni. **Hulivikhaat 6-** Amigaigjuumilugit inulrammiit kivraqtuijut hivuliqtuunikkut katimadjutini - akhuuqtut ikajurlugit inulramiit uvalu naunaijaqhimaqut akhuurutivut.

Ihumagihimaaqtugut aturluta hakugingnikkut-tunganiqaqtunik qanuriliurutikhanik hivulliuqtauhimajullu uppiridjutinin ilaujullu akhuurhainikkut inuuhirnik inuuhiringnikkullu, aturnikkut nunallaani-tunganiqaqtunik qanuriliurutikhanik, ihumaginikkut aallakkiingnik aktilaanginnik nunallaani-upalungaijarnikkut, nakuujunik ilaupkainikkut inulrammiinnik, akhuurhainikkullu

nutqaqtinniarhimanikkut inminiirnikkut taimaatun tamaita munariniit.³

Ilaupkarlugit inulramiit ihumaliurnikkut uvalu pinahuarutit pivalliani, piblutik nanminiqanginikkut uvalu ikaaqtilutik ukiuqaqtunun ajuqhautinik imaa havakhutik Iningnikhanin uvalu nunallaani hivuliqhutut nan'ngarilugit uvalu tamaqtaililugit Inuit pitquhiit ukpigijait, atuqtaujut, uvalu ilihimajatik.

Akhuuqtugut qanuriliurutikhanik NISPS, Hivulliutijakhait 3, Nurture Welly Inuit Nutaqqat ikajuqhugit havaakhat maniliurutikhanik qajangnaittumik inuuhiringnaqtumiklu nutaqqat⁴. Tamna NSPS Paannariiktut havagianganik ihumarlukhimajunik ikajuutikharnik taima upautijaangat inulramiinun pidjutikharnik taima uqaqqatigilugit inulramiit qanuq aulatitijaangat ihumarlukhimajunik ikajuutikharnik ilaujaanganiklu ihumaliurutikhanik taima ajungnautiqaqtunik ihumarlukhimajunik inuuhirinikkut.⁵

³ Government of Canada. [National Aboriginal Youth Suicide Prevention Strategy \(NAYSPS\) Program Framework GOC](#)

⁴ Inuit Tapiriit Kanatami, 2016. [National Inuit Suicide Prevention Strategy 2016](#)

⁵ [Youth Voice Report 2019](#)

Ihumagijavut

Pidjutait haffumunga Hulidjutikhatigut Upalungaijautinun havaqatigiingnirmun. Havaqatigiiktugut piliuriami qanuriliurutikhanik aadjikutarijavut tikinnahuaqtaptingnik, piinarialik uumani 2024-2029 pivikhaqarningga, naunaipkarlugu atajut havaqatigiikhutalu havaangit, ilaliutilugillu hivulliutijakhat ilitarijaujuq inulramiinit Katimanirmullu Paannariiktut. Qajangnairutikhanik inikhavikharnik (Hulivikhaat 7), uuktuutigilugu, pidjutigiblugit turaaqhimajavut upautidjutit inulramirnun. Iliturigaluaqhuta akhuurutait qajangnaitumik najugahait tamainun katimajunun, turaaqhimaniaqtugut qajangnaitumik najugahainik haffumunga inulrammiit uvani Qanuriliurutikhat Upalungaijautit. Havaqatiginiyaqtavut havaqatigilugillu kavamatkunni timiqutigijangit, haamlangit, kavamaungittut timiqutigijaujut, Inuit nakurudjutimut timiqutigijaujut aadlallu iniqtiriarmi hulilukaarutingit ihariagijaujut hivumuuriami iniqtirutinganut qanuriliurutingit.

Tikinahuarutivut pijaangini ihuaqtumik ilaupkarlugit tamaita ikajuutauluaqtut attautimun havaaptingnun, pihimalugit attautit kiunautiqagtut, uniudjutigilugit qanuriniit, uvalu ilaliutilugit nutaat pinahuarutit tapkua ihuaqtut inminiiqtailinirmun hivuliujujkat.

Qanuriliurutikhat Hunat

Una 25 Hulidjutikhat pidjutijun havaktakhanik havaktauniaqtun ukunani tikittukhani tallimani ukiuni atuqtipkailirnikkut tautuktuujaaqtamingnik Parnaqutimi.

HIVULIQUQTUT UVALU IKAJURLUGIT PAANARIKTUT

Tamarmik Qanuriliurutingit pivikhaq hivuliqtuijuq unaluuniit hivuliqtuijuq ikajuqtuq havaqatingit havaangillu tunijut atajumik nakuujumik iniqtiriami. Upalungaijaqhimagaluaqtugut ilaupkarlugit kivgarijangit unalu amihuujut timiujut tamainnut Nunavunmi ikajuriangani nakuuqpiagtumik iniqhimajangit haffumani Upautivikhaq pivikhangit, tamarmik Upautijangit pivikhaq nalunaiqhimajangit NSPS timiujunut hivulluijut unalu tuglirijangit munarijakhaat unalu kiuttaarningga iniqtiriangani havaangit; Kihimi, ikajuqpaqtait paannarijait titiraqhimajut tamainnut upautijangit pivikhaq unagunngittut. Havaakhatigut qanuriniit, Paannariiktut munaqhinaqtut tutqikhailutik havaakhanik uvalu pijaangini tapkua tunijaujaqtut pijaujaangini uvani Hulidjutikhatigut Upalungaijautini.

NSPS-kut Havaqatigiigtut

ISAKSIMAGIT INUUSIRMI KATUJJIIQAATIGIIT - IQTTIARHIMALUGU INUUHIQ KATIMAJIIT (IIKELC)

NUNAVUT KAVAMANGA, MUNAQHILIQJITKUT (AANNIAQTALINIKKUT)

IMHA Inuusivut, Ihumakkut
Aanniaqtalinirmun Ipiralainirmunlu

NUNAVUT TUNNGAVIK INCORPORATED (NTI)

RIAs Aviktuqhimajuni Inuit Katimajiit

QIA Qikiqtani Inuit Katimajiit

KivIA Kivalliq Inuit Katimajiit

KitIA Kitikmeot Inuit Katimajiit

PILIHIMATKUT (RCMP)

Hivuliqhuqtut uvalu Ikajuqlugit Iligiit:

**ADM
Katimajiingit** Ministaup Tugliata Ikajuqtinga

CGS Nunalingni Kavamatkunnilu
Pivikhaqautikkut

CH Havagviat Pitquhilijikkut

Ilinniarnikkut Ilinniaqtulijikkut Havagvia

EIA Havagviat Kavamaliqijikkut

DFS Havagvia Inuulirijitkut

P&S Havagviat Aanniaqtalinikkut
Pinahuarutit Atuqtakhallu

HR Havagviat Havaktulijitkut

Maligaliqijikkut Havagviat Maligaliqijikkut

NAC Nunavunmi Ilihariaqpaallirvik

NHC Nunavunmi Iglulijirjuatkut

Qanuriliurutikhat Hunat

1. AKHUURUTIGILUGIT KATITIQHIMAJUT MUNAGIDJUTIT INMINIIQTALINIRMUN UVALU IKAJUUTIKHANGIT INUUHIQATTIANGNI

TUNIJAULAJUT

- 1.1 Havaklugit atulirlugillu tamatkiumajut inungnun iliharnikkut akhuurutit tapkua ihuaqtut Hulidjutikhatigut Upalungaijautinun uvalu akhuugutigilugu ukpiginikkut ihumagijait inminiiqtailinikkut ilaujut ilitariblugit tapkua pijaangnirit ihuaqtumik iglukhanik, niqaailiungnikkut, iliharnirmun uvalu Inuktitut Uqauhiitigut, uvalu Inuit kitut pitquhikkut hulidjutit inminiiqtailinirmun.
- 1.2 Aturlugit aalakiit qungiarutit imaa nunallaat katimadjutit, inungnun tuhaqtinirmun, iliharnirmunlu pinahuarutit ilaupkarlugit attautit, ilagiit, iliharviit, uvalu nunallaat katimajit kangiqhimalugit naunaitkutit ihumaaluutigijajut qanuqtullu piinariaqigiami ikajuutikhat ikajuutikhamik maliganiklu atuliqitaugiami mahulingaittut.

Hivuliqtuqatigiiktut: **NTI, Aanniaqtailinikkut (IMHA), IIKELC, RCMP**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3, #4, #6, #8

2. PILIURLUNI ILIURARLUGULU NUNAVUNMI-PILLUAQHIMAJUT AKHUURUTINGA PITTALIGIAMI PINIAQTAIT ALIANAIGUHUNGNIQ NINGARNIRLU

TUNIJAULAJUT

- 2.1 Piliurluni iluittumik nutqaqtijumanikkut akhuuqhainikkut akhuuqhainiq piluqtauhimajuq havaktakhanun iniqhimajunik turaarviillu tamarnik inulgamit uvalu iningnigit uvalu hulaqtijut inungnun tuhaqtitijunun.
- 2.2 Ilaliutilugu kangirhininnga qakugu ningarniq, pilaqtinga havaqatimngnut nunallaamullu ilaujut, uvalu pidjutigijait itirnun uvalu opresionmik.
- 2.3 Ihivriurlugit tadjal maligakhangit unalu atuagaq aulajut uvunga qaritaujakkut kitunuliqaak tautulaaqut nalunairiangani inikhautikhangit ihuaqhigiangani munagidjutikharnik tamainun Nunavunmiunun.
- 2.4 Ilihaudjilutik uqaqtulutiklu qajangnaitumik uvalu munarittiaqtumik atungniq inungnun tuhaqtitijiin imaa akhuugutigilugu qaritaujakkut qanuriliugutait, tiguaqhimalugu pittiangnikkut qaritaujakkut idjuhiit, tunihilutik angajuqaanun maligahanik ikajuutinik, uvalu ilaublugit nunallaat tiguaqhimalugu pitquhikkut munagidjutinik.

- 2.5 Ulapqinikkun Iqaiqhainikkunlu ikajuutauniaqtut aulagutaanun Qajangnaitumik Ulapqidjutinik akhuurutit uvalu pijariaqaqtut Iligiit Nunavunmi ilaujut iniqtiriangani ilihaidjutit uvalu iliharlugit tamainun munagidjutikhait havaklugit qajangnaitumik ulapqidjutit avatikput pimarluhtaungittut uumilrukhaiurlu.

Hivuliqtuqatigiiktut: **DFS, Maligaliqijikkut**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **IIKELC, NTI, RCMP, HR, Ilinniarnikkut, CGS**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3, #7

3. IHUAQHARLUGIT KATIMAPKAILUTIKLU AALLATQIINIK KATIMAPKAILUTIK IKAJUUTIKHANIK INMINIIQTALINIKKUT

TUNIJAULAJUT

- 3.1 Ikajurlugit aviktuqhimaqut uvalu nunallaanun-pihimajut Inuit mamitingnikkut ikajuutit akhuugutigilugu inuuhiqattiangniq.
- 3.2 NTI-kut havaqatigijaagani Nunami Inuit Katimajit (RIAs) amigaiqpaaliriangani nunani mamiharnigit katimajunik.
- 3.3 Katimapkailutik malrunnik angijumik-inungnik aviktuqhimaqut katimadjutini, upalungaijaqtauhimajut uvani 2025 uvanilu 2028, hamunga atuliqitaugiami ilihimaniq aadlanut uqariamingni, nakuutqamik atuqtamingnik, ajuirhainiq, inminiiqtailiningmullu ikajuutikhamik.
- 3.4 Pidjarikhimalugit inulramiit ihuaqtumik ilaliutigijangit ikajuqtaulutiklu katimatillugit ihuaqtut uqaqtait kiudjutillu.

Hivuliqtuqatigiiktut: **NTI, RIAs, Aanniaqtailinikkut, IIKELC, RCMP**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3, #4, #6, #8

4. IHUAQHIJUMIRLUGU INUIT-HIVULIQUHUQTUT ILIHANGNIKKUT AULADJUTIT TAPKUA HAKUGIKHIJUMIRUTIJUT INUIT UQAUHIINUN, PITQUHIINUN, INUUHIQATTIARNIRMUNLU ILIHARVINGNI

TUNIJAULAJUT

- 4.1 Piliurluni Qanuriliurutikhamut Ihumaliurut iniqtirutinganut Nunavut Ilihaliqtinnagit Ajuirhajut unalu Nutaqqiqivik Qanurittaakhaanik Tunngavinga, akhuurutiqarluni Ukununga Inuit uqauningit pitquhingalu, ikajuutikhaq angajuqaanun/munaqtijunut, ajuirhainirlu nutaqqiqivingmut.

Qanuriliurutikhat Hunat

- 4.2 Aulahimaaqtumik havauhiit pivallianirmun atulirlugillu havaktauhimajut Nunavunmi ilihaidjutit, havaktauhimajut iliaqtitaulutik Inuktitut, pidjutiaqtut haffumunga Inuit Qaujijajatuqangit.
- 4.3 Pidjarikhilugit K-12 ilihautikhangit unalu avatikhangit pivallianikhanut hakugiktumik-kititiqhimajuq unalu ikajurahuaqtangit inungnut unalu ikpingnaqtumik inuuhirngit iliaqtunut.
- 4.4 Piliurluni Inuit sikuuqtittiinik ilihainiq, havaktukhaqhiuqtut, pihimagiamilu qanuriliurutikhangit.
- 4.5 Iliurlugu naunaijarlugulu inuglugijaittuq uuktuut sikuurvingmi-ittut ihumamitigut aannarutilgit tamainni Nunavunmi nunallaani.
- 4.6 Tunijut ajuirhainiq tamainnut sikuurvingmi havaktunut ikajuqtait iniqtirutinga piliurhimajuq-Nunavunmi ajuirhagahat aannirnaittumiklu unalu munariniq sikuurvingit (Makittatiarniq)
- 4.7 Havaklugit Tungavikhaq uvalu havaqatigiingnikkut maligahat iliharvingnun ihumakkut aaniaqtailinikkut uvalu inuuhiqattiarnikkut ikajuutit.
- 4.8 Tunilugit aadlatqiinik kitunik uumunnga ihumamitigut aannarutilgit ikajuutikhat iliaqtunut sikuuqtittiinullu.

Hivuliqhuqtuq: **Ilinniarnikkut**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **NTI, Aaniaqtailinikkut (IMHA)**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #5, #6, #7, #8

5. HAKUGIKHIJUMIRLUGIT UVALU AADJIKIIRLUGIT KAVAMATKUT NUNAVUNMI HAVAGVIIT INMINIIQTAILINIRMUN AKHUURUTIT

TUNIJAJULAJUT

- 5.1 Iltarijajumik GN-kuni Ikajuqti Tuuklianik Ministajumi Kamitijuup (ADM-kut Kamitijuup) havaaqaqtut GN-kuni Havakviujunik kiudjutiqariagani uqariiriagani ilangani Upijutip Upalugaijanmi amigaiqpaaliriagani havakviujumi havaqatigiingnit tuhaumajutulu.
- 5.2 Hivullitilugit ikajuutikhainnik atugakhat, ilaupkainikkut nunallaat, imaalu munaqhidjutikhainnik aullaninganik mikhaanun inminiiqtailinirmun hulidjutikhatigut upalungajautit tikinahuarutit.
- 5.3 Havaklugit atulirlugillu havauhiit amigairjuumijaangani iluani-havagviit havaqatigiingniit uvalu kangiqhidjutit uqautigilugit havaakhat hulidjutitlu kitut uqautigijait inminiiqtailinirmun Nunavunmi tamangnik uvalu pidjutiaqtunun.

- 5.4 Havaktakhangit hivullitiginiqatun hanaqidjutikharnik taima ilitagijaungitun hivuliqtikharnik.

Hivuliqhuqtuq: **EIA**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **Aaniaqtailinikkut (IMHA)**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #5, #6

6. ANGIKLIJUMIRLUGU INUULRAMMIIT KIVGAQTUIJUT HIVULIQTUNIRMUT IKPATIMI

TUNIJAJULAJUT

- 6.1 Naunaijarlugit pijakhat inulramirnun kivgaqtuqtunun tamaini GN-kut havagviini uvalu tikuaqhilutik inungnun timiqutilgit hivuliqhurnikkut uvalu katimajit aktilaangit uvalu havaktilugit inulgamiit pijaangini nipitik tuhaajajut uvalu tapkua upautidjutait tiguaqtauhimajut GN-kunin ihuaqtut inulramingnun.
- 6.2 Katiqhilutik naunaitkutikhanik aallatqiinik GN-kunit ukuallu Inuit timiqutingit inulrammiit kivgaqtuijut naunaijajutikhanik akhuurutigilugu inulramiit hivuliqhurnikkut ikpatini uvalu aktilaarlugit ilaunikkut.
- 6.3 Piliurluni Inulramiit Ihumamitigut aannarutilgit unalu Ipirailaitajut Uqaqatigiiktumik Ikajuqtuijut Katimajingit.
- 6.4 Iniqhilutik Inulrammiit Katimajinik Nunavumi havaqatiriiklutik RIAs.

Hivuliqhuqtuq: **NTI, RIAs**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **RCMP, Iikelc, Tamaita GN-kunni Havagviit**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3

7. INIQHILUTIK TIKUAQTAUHIMAJUNIK INULRAMIIT INIKHAINIK TAMAINI NUNAGIJAJUNI INULRAMIRNIK IHUMAGIJAJAAGANI, AANNIRNAITUMIK, ILITQUHIRMILU IKAJUQTAUJAAGANI

TUNIJAJULAJUT

- 7.1 Aulatitilutik avatiliqinikkut ihivriudjutikharnik aulahimajunik inikhavikharnik naunaijagiihimajut inulramiinun hulilukaarutikharnik taima atuqujaangat inuuhiringnaqtumik.
- 7.2 Pidjarikhilugit ilinniarniq avatikhangitlu tunijauhijajut Hamlatkunut, angajuqqaanut, munaqtiujunut munaqtiujunullu inuulrammiit inikhainnik naunairiami inuulrammiit aanniqtailinirmut.

Qanuriliurutikhat Hunat

- 7.3 Naunaijarlugit najugakhait inulramiit tadja igluqpangni uvalu tamaita nutaat igluqpait havaktauliqtut.
- 7.4 Uqaqtuniaqtun inikhavikharnik taima ataaniituuq (imaatun itun iliharviit ulapqiviani) nunalaani ihuaqtumik pigiaqaqtunik pigiaqaqtuniklu inulgamiit uvalu ihuaqhijuumirlugit atungniit inulramiit najugahait (imaa angiklijuumirlugit ikaangniit) uvalu ihivgiurlugit uvalu unguvarlugit ajuqhautit (imaa nukaqhiit pijaangini inulramiit najugahait)
- 7.5 Haffumuuna nutaat ADM katimajiit (hulidjutikhat 5), humi ihuaqqat uvalu ihuaqtut ilaujut inikhait inulrammiinnun tamainni nutaani igluqpani.
- 7.6 Ihivriuhugit maniliqtuinikkut atugakhat pijaangini atuguminaqtumik inulramiit najugakhait.

Hivuliqhuqtuq: CGS
Ikajuqhugit Paannariiktut: NHC-kut, Aanniaqtailinikkut (IMHA, P&S), Ilinniarnikkut, DFS, NTI, CH, RCMP, RIAs

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #8

8. PILIURLUNI ILIURARLUGULU MALIGAT ATULIQTITAUJUQ NUTARAQ HAPUMMIUTINIQ

TUNIJAULAJUT

- 8.1 Iniqtiqlugit atulirlugillu ukua DFS's hanaqidjutikkut upalungaijautit kiudjutigiblugit pitqujaujut hapkununga Havagvianin Qauhijaqtirjuap Uniudjutait hapkununga Nutaqqanun uvalu Ilagiingnun Kivgaqtuqtut.
- 8.2 Havaklugit atulirlugillu tuhaqtidjutit uvalu atulingnikkut hanaqidjutit.
- 8.3 Piliurluni iliurarlugulu naunaijainiq kiuttaaqtumiklu tunngavinga naunaiqtauniaqtuq uumangga kiudjutitigun talvuuna Inuit tautuktaigumik.
- 8.4 Ihuaqharlugit, munarilugit atulirnit, uqaudjilutik, uvalu akhuugutigilugu Havaqatigiit tutqikhainikkut ilaujut hapkununga Nunavunmi Nutaqqanut Pimmarlungniq Ikhinaqtauhimajullu Ihuaqhautikhaq Angirutikkut (CANRA).

Hivuliqhuqtuq: DFS
Ikajuqhugit Paannariiktut: NTI, RCMP

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #5, #6, #7, #8

9. ILITAGILUGIT UQAQTIULUTIKLU IGLULIQINIKKUT PIDJUTIKHARNIK TAMAINI NUNALAANI

TUNIJAULAJUT

- 9.1 Piliurlutik Nunavunmi Igluliqiirjuatkut (NHC) Nunavunmi Inminiiqtailinikkut Havaqatigiiktut.
- 9.2 Iliharlugit uvalu ilituqhaidjutit mikhaagun iglutigut atugakhait.
- 9.3 Qiniqhialutik pinahuarutikhamik pijumaliriangini akiliruminaqtut iglukhanut pivallidjutikhat.
- 9.4 NTI-kut ihuaqhinaqtaait Inuit Iglukhainik Manikhaakhat havaqatigilugit nunagijaujumi ikajuqtiriit maniliurutulu akitujunik havaakhat hapkunani aallangajuni qanuriliurutikhakkut hivulliutijaujukhanik: 1) Uquarmiuvikhat, 2) Inirnikhat iglukhait, 3) Ilihaqtut iglukhait, imaaluu 4) Inulrammiit uquarmiuvikhangit.
- 9.5 Iliuraqhimmerlugu pijut unalu iglumik atuqtut ilihainiq pinahuarutingit pijuuq ajurhauitingit aaniaqtailinirmut.
- 9.6 Amigaigjuumilugit qaffiiniit nunallaat nuutiqtut igluit haffumunga Ihumakkut Aanniaqtailinikkut uvalu Ipiralaingnikkut (MHA) inuit tapkua tautuktitijut tadja Iqaluktuutiami pinahuarutaanun.

Hivuliqhuqtuq: NHC
Ikajuqhugit Paannariiktut: DFS, Aanniaqtailinikkut (IMHA), NTI

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #8

10. ATUQTITPAALIRLUGU AANNIARNAITUNIK NIQINIK PINAHUARUTIT IMAALU HAVAAMIT UQAUTAUJUNILU

TUNIJAULAJUT

- 10.1 Piliurluni nakuuqpiiaqtuq sikuurviup niqikhanganik nunallaani, pilihaaliqtuq nunallaani uumunnga anginirhakkut ihariaginiq, atauttikut maniliqtuutikhat NTI-kunnin GN-kunninlu.
- 10.2 Aulatitilutik nunalaani katimadjutikharnik, DFSkut, Ikajuuhaliqijunik qiniqhiajaangat pidjutikharnik aulatitijaangat Itquumajut Naunaitunik / Inuuhimaaqtuniklu Maniliurutikharnik.

Qanuriliurutikhat Hunat

10.3 Uqaqtuniaqtuq, NTI-kunit talvuuna Inuit Kavamangit Paannariiktu Katimajiit, hanaqidjutikharnik allanguqtihimajuq qanuq Niqiqatiarniq Ukiuqtaqtumi pipkagaujuq havainaqhunilu qaujipkariangani Niritiarniganik Ukiuqtaqtumi pinahuarut ihivriuhiniq.

Hivuliqtuqatigiiktut: **NTI, DFS**
Ikajuqhugit Paannariiktu: **Ilinniarnikkut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #5, #6, #7, #8

11. AMIGAIRJUUMILUGIT INUIT HAVAAKHANGIT

TUNIJAJAJUT

11.1 Havaklugit Inuinnarnik Havaktinirmun Upalungaijautit tapkua naunaijaqhimajut qanuq ajuqituinikkut uvalu nakuunikkut upalungaijautit atuligitauaniaqtut.

11.2 Aulatitlugit ihumagijauluaqtunik ilitugidjutikharnik auladjutikharnik ilituqhajaangat havangitumik Inuit havaktinarnik Ilihaidjutikhat pivikhat.

11.3 Aulahimaaqtumik tiguaqhimalugu avatiit tapkua akhuuqhajut inuuhiqattinirmun atautinun, nunallaanun, katimajinunlu, tunihijut inminiiqtalinirmun attautinunlu ikajuutinik aulahimaaqtumik pinahuarutit tunijajut imaatun Havaatigut Uqaudjinikkut uvalu Apqutikkut, Iningnirit Ilihaqtut uvalu Ilihaidjutikkut Ikajuutit (ALTS), Ajuiqhaqtut, uvalu Turaaqhimajut Havagvikhat Pinahuarutit (TLMP).

11.4 Aituilugit ikajuutikharnik havaanganik qiniqhiajukharnik, havaagihimavakhimajainik, havaagihimavakhimajainiklu malikhautikharnik.

11.5 Ikajurlugit ilihaidjutit havaakhanunlu pinahuarutit havangitut attautit atuqtait amigaitut ajuqhautit, ilaujut ihariagijajut ajuiqhautit, havaktikhaqhiungnikkut ajuiqhautit, inuuhirmun munaridjutit, havaamilu ajuiqharvikhangit.

Hivuliqtuqatigiiktut: **HR**
Ikajuqhugit Paannariiktu: **NTI, Tamaita GN-kuni Havagviujut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3, #5, #8

12. PILIURLUNI NUTAAMIK NUNAVUNMI INMINIIQTALINIKKUT HANAQIDJUTIKHAT

TUNIJAJAJUT

12.1 Aulatitlugit nuutaanik ihivriudjutikharnik katitigijaangatlu ihumagijainik ilituqhajaangat kituliqaak pidjutikharnik ihuaqhaqtahimajunik unaluunil ihuaqhivaalirnit tikuaqtaujut hivuani Qanuriliurutikhat.

12.2 Ihuaqhijuumirlugit naunaijautit katitirnit uvalu ihivriurlugit ingilgaanin pidjutajut katitirianganin kangiqhidjutit kangiqhipkarianganin hanaqidjutit.

12.3 Ilaupkarlugit tigumiaqtuuqataujut nunallaamiutallu piliuriami nutaanguqtihimajuq qanuriliurutinga.

12.4 Pivallialutik nutaamik Parnautikhangit hungiutijangit himmahirlugit ilitquhiita, pitquhirmut nalaumattiaqtumik, ilaliutigijangit ajuiqhagakhait ilitamingnik, atuligitivallialutiklu nutaanik ihuaqtuniklu hatummiamik nalaumajunik taja titiraqhijainik, ihuaqhijuumirlugit hulaqutit inminiiqtalinirmun akhuuruit.

Hivuliqtuqatigiiktut: **NTI, Aanniaqtalinikkut (IMHA), IIKELC, RCMP**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #5, #6, #7, #8

13. IHUAQHARLUGIT MANILIQTUUTIKHANGIT UVUNGA INMINIIQTALINIRMUT PINAHUARUTI

TUNIJAJAJUT

13.1 Ihivriurlugit taja manngit ikajuutikhangit aulapkaigiangani qitqaniittut titiraqhijajut angmaumajut maniliqtuidjutit pivikhaqautingit piliuriamilu havaanga tunigiami kavamaungittut timiqutigijajut atauhirmut uqaqatigijakhaq.

13.2 Ihuaqharlugit maniliqtuinikkut havauhiit uvalu tunihilutik amigaitunik-ukiunik akhuugutinik ikajuutikhat aulahimaaqtumik uvalu hivutunirmik upalungairutikharnik inminiiqtalinikkut hanaqidjutikharnik.

13.3 Piliurlutik Nanminiqutinun Pidjutimik piliurnikkut arnani arnaruhinilu pinahuarutikhamik aadjikiivjaktuq una Atii Angutiit pinahuarut.

Hivuliqhuqtuq: **Munaqhiliqijit (P&S)**
Ikajuqhugit Paannariiktu: **IIKELC, NTI, Aanniaqtalinikkut (IMHA, P&S), DFS, RCMP**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #8

Qanuriliurutikhat Hunat

14. ANGIKLIJUUMIRLUGU PITQUHITIGUT AJUITAMINIK UNALU QUGLUKHIMANIKKUT-KANGIQHIDJUTIQAQTUT AJUIQHARNIQ

TUNIJAJULAJUT

- 14.1 Tunijut Inuit Pitquhinginnik Ajuitaminik ajuirhainiq ikajuriami angiklijuumiriami ilihimaniq tammaqtailigiamilu Inuit pitquhingit.
- 14.2 Tunihilutik ilihaidjutinik Quglukhimanikkut Kangiqhidjutiqaqtut Atuqtaujut tamainun GN-kut havaktiinun.
- 14.3 Atuliqtitlugit uvalu ihivriurlugit ilihaidjutit pinahuarutit pijaangini ikilijuumigiangani qanuriliniq inukluguhungniq atuqpakhimajuq Inuinnarnin pinikkut kivgaqtuutunik iluanilu havagvingni.

Hivuliqhuqtuq: **HR**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **IIKELC, RIAs, Tamaita GN-kunni Havagviujut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3

15. NUTAANGUQTIRLUGIT ILIHAIJUTIT HAKUGIKHIJUUMIGIANGANI AJUIQHAUTIT UVALU ILIHIMAJATIK HAPKUNUNGA HAVAQATIGINUT ATUQATIGINIT MALIGAKHAT (IISP)

TUNIJAJULAJUT

- 15.1 Piliurluni tunilunilu nakuujumik aturuminaqtumiklu ajuirhainirmut maligaq naunairiami tamaita IISP tigumiaqtuuqataujut piqarluni kangiqhidjutinik ihariagijamingnik uvalu kangiqhimalugit havauhiit attautinun ikajuriangani atautinut qajangnautiqaqtut inminiirnirmun.
- 15.2 Nuutirlugit ilihautikhat titiraqhimajut qaritaujakkut atuqtakhanik naunaittumik naunaitkutikhanik hailijunik inungnut ajungnaitumiklu piinarialik.
- 15.3 Ihivriurlugit ajuirhainirmut iluani ittut naunajariami taimaa humi ittaakhaanik qajangnautingit naunaiqtaujukhat naunaipkainiq hulilukaarutinginnik hivulliqpaamit ublumimut naunaijaffaarlugit havaktakhangit munaridjutikhallu.
- 15.4 Iliharlugit uvalu ilihautitlugit kivgaqtuqtut, nunallaani ilaujut, inulramiit katimaviit uvalu haamlat havaktiit uvalu Inuit Inuuhiqattianginnik Katimajit havauhiit pijaangini uqutiginnikkut kangiqhidjutinik malikhugit hulidjutit.

15.5 Havaqatigilugit Haamlatkut hivuliqtiunikkut havaanga nunallaami.

Hivuliqhuqtuq: **Munaqhiliqijit (IMHA)**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **Tamaita GN-kuni Havagviujut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #8

16. HAVAKLUGIT ATULIRLUGILLU UKUA HUB NUNALLAAT ATUGAKHAT IKAJUUTIKHAT INUNGNUN ILAINUNLU QAJANGNAUTIQAQTUT

TUNIJAJULAJUT

- 16.1 Piliurluni HUB nunallaani uuktuutinga, unalu naunaittuq-pijuq qanuriliurutinga ikajuriami inungnut unalu ilagiiit pidjutiqaqtut qajangnautikkut pidjutit, hapkunungaluaq Nunavunmi. Una uuktuut piqarniaqtuq ikajuutikhamik tuniqhajut katimaniq havaqatigilugillu pihimmaqtumik ilitarigiami inuit ihariagijut ikajuutikhamik qilamiuqtuqaqtumik.
- 16.2 Atuliqtitlugu una HUB nunallaat atugakhat uuktulihaaqtat nunallaat.
- 16.3 Piliurlugu HUB nunallaani uuktuut tamainni Nunavunmi nunallaani.
- 16.4 Ilaupkarlugit Haamlatkut HUB atuqtuq ihuaqhijajuq tamainni nunallaani.

Hivuliqhuqtuq: **RCMP**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **Maligaliqijitkut, DFS, Aanniaqtailinikkut (IMHA), Ilinniarnikkut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #8

17. AMIGAIRJUUMILUGIT IKAJUUTIT HAPKUNUNGA NUNAVUNMIUNUN 2SLGBTQIA+ NUNALLAAT

TUNIJAJULAJUT

- 17.1 Qaujiharitit 2SLGBTQIA+ arnaunikullu/angutaunikut aallatqiinik talvannga Inuit-turaangajunin turaangadjutiqaqtun ilitturipkainikkut aturutikhanik pivallialiurninik.

Qanuriliurutikhat Hunat

17.2 Piliurluni naunaittuq-naunaiqhijamajunik aadlatqiinik ajuirhainiq ikajuutikhaniklu ihuaqtuq uumunnga 2SLGBTQIA+ unalu arnauumiluunuit aadlatqiiktuq angiklijuumiriami inungnut ilihimaniq naunairiamilu ikajuqtiujut unalu nunallaani ilaujut ikajuqtaaqtuq aanirnaittumik najugakhanganiq uumunnga 2SLGBTQIA nunallaani.

Hivuliqhuqtuq: **NTI**
Ikajuqhuqit Paannariiktut: **IIKELC, DFS, Ilinniarnikkut, Aanniaqtailinikkut (IMHA, P&S), HR, EIA, NAC**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #3, #4, #5

18. IHUAQHIJUMIRLUGIT IKAJUUTIT HAPKUNUNGA HINGAIJAT TAANGAQTURNIKKUT INUHIRLIUQTULIRNIRMUN (FASD)

TUNIJAJULAJUT

18.1 Piliurluni atajumik FASD maligakhamik tamainnut GN havagvinginnut naunaitkutaujut uumunnga Inuit Qaujimagatuqangit.

18.2 Amigairjuumilugit pijaangnirit aviktuqhijamajumi ihivjugutinik hapkununga FASD, imaa ihuaqhijumirlugit qaritaujat kivgaqtuutit uvalu tunihilutik ihuaqtunik maningnik ikajuutikhanik atulingniinun ihivriurutit.

18.3 Havaklugit ihuangnikkut naunaijautit havauhiit mamihainikkut najugait Nunavunmi hapkununga atauttit piqaqtut FASD.

18.4 Aulatitilutik atugakharnik ihivriudjutikharnik naunaitunik Nunavut Kavamangit atugakhangit taima ihuaqhaqtaugiaqaqtun ilaujukharnik ihumamikkut inuuhirluktunun.

Hivuliqhuqtuq: **Aanniaqtailinikkut (P&S)**
Ikajuqhuqit Paannariiktut: **TAMAITA GN-kuni Havagviujut**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #4, #7

19. IKIKLIJUMIRUTIKHARNIK PIDJUTIKHARNIK NAUNAITUNIK HANAQDJUTIKHARNIK ATUQTAUVAKHIMAJUT INIQTIGIJAANGAT INMINIIRNIKKUT TALVUUNA ALLATQIINIK ILIHAIRUTIKHARNIK

TUNIJAJULAJUT

19.1 Maniktaqhimmaarlutik ikajuutikhat hiqquutit qajangnaitkutikhat hiqquutit qajangnaitkutikhat hiqquutitlu.

19.2 Angiklijuumirlugu qaffiujut Kanatami Hiiqquqtutit Aanniqtailinirmut ilihaijit.

19.3 Angiklijuumirlugit amigaitilangit kiluuttat qiuqutit.

19.4 Angiklijuumirlugu qajangnaitumik iglumi naunaijautaa pittailidjutit (ikiklijuumirlugit piinagalgit atugahat atuqtaujut iniqtiqiangani inminiirniq, imaa iliugarlugit pittailinikkut hunat).

Hivuliqhuqtuq: **Maligaliqijikkut**
Ikajuqhuqit Paannariiktut: **RCMP, NHC**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #8

20. HAKUGIKHIJUMIRLUGIT UVALU AKHUUGUTIGILUGU AVIKTUQHIMAJUMI IKAJUUTAJUT KIVGAQTUUTIT

TUNIJAJULAJUT

20.1 Hakugikhijuumirlugit uvalu akhuugutigilugu ikajuutit kivgaqtuutit pijaangini kivgaqtuutit ajuittiaqhijamajut, hamitiqtukhaungitunik, ikajuutikharniklu Inuit uqauhingit pitquhingitlu naunairutiqaqhijamajut inulramiinun Nunavunmi.

20.2 Havaklugit nutaat ikajuutit kivgaqtuutit havaktaujut uvalu aulapkaqhuqit Inuit Nunavunmi tapkua ikajuqtut inminiqtailinikkut akhuugutinik.

Hivuliqhuqtuq: **Aanniaqtailinikkut (IMHA)**
Ikajuqhuqit Paannariiktut: **NTI**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4

21. IHUAQHIJUMIRLUGIT NUNALLAANUN-PIHIMAJUT HULIDJUTIT, AANGAJAANGNAQTUNIK ATUNGNIKKUT MAMITIIVIIT UVALU ANIAQTUNUN KIVGAQTUUTIT

TUNIJAJULAJUT

21.1 Havaqatigilugit Inuit timiqutait ihivriurlugit inmi Inuit-nanminirijait ukualu Inuit-pihimajut ilihaidjutit uvalu naunaijarlugit pijakhat atulirlugit havaktauhimajut ilitarijahimajunik pinahuarutinik.

21.2 Pidjarikhihimajut Inuit-kitunut ilihautikhangit piliriakhat upalungaijajut Inuit tikinnahuarlugit aturnaqtut maligautaat uvunga ilinniarnirmut piliriakhat unalu havaakhanut piliriakhat nuunnahuariangani timiujumi.

Qanuriliurutikhat Hunat

21.3 Havaklugit/Havaklugit havaklutik pivallianirmun Ipiralaingnikkut uvalu Quglukhimanikkut Mamitigahuangniq Auladjutit (ATTS) ihuaqhijuumigiangani nunavunmi kivgaqtuutit Nunavunmi. ATTS ilaujut:

- 1. Atugakhaq 1:** Ihuaqhijuumirlugit nunallaanun-pihimajut kivgaqtuutit hapkununga aviktuqhimajunun nunallaanun-hivuliqhuqtaujut maniqamun-pihimajut mamihainikkut haniqpani tangmarviit tamainni avikturiniini.
- 2. Atugakhaq 2:** Havaklugit Aqqusariaq, Ipiralaingnikkut uvalu quglukhimanikkut mamitiivik Iqalungni.
- 3. Atugakhaq 3:** Pivallialutik unalu Inuit Havaktittinirnut aallatqiingujut havaakhat haffumani ATTS haffumani ATTS haffumani ihuaqhijuumirlugit pijakhat pijaangini ilaujut iliharnikkut ilihaidjutit.

21.4 Amigaigjuumilugit aangajaangnaqtunik atungnikkut ilituqhaidjutit ilihaidjutit ilaujut atuqpalaangnikkut aangajaangnaqtunik (imaa cocainemik, qupilgunik, qungiaqhutik) tikitunut Nunavunmun uvalu hulaqtijut inuuhinun Nunavunmiut.

Hivuliqtijut: **Aanniaqtailinikkut (IMHA, P&S), NTI**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **HR**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #4, #5, #6, #7, #8

22. NAUNAIJARLUGIT ILITAGILUGITLU ATUQTAKHARNIK HANAQIDJUTIKHARNIK ALLANGUQTIRUTIKHARNIK IHUAQHAIJUTIKHARNIK MUNAGIDJUTIKHARNIK NUNAVUNMIUNUN TINGMIGUMIK AIHINUN NUNAPTINGMUN IKAJUUTIKHARNIK

TUNIJAULAJUT

22.1 Ihivriurlugit atuqtaujut auladjutit uvalu atuqtaujut tujuligaangata Nunavunmiunut hilataani aviktuqhimajumit kivgaqtuqtit.

22.2 Naunaijarlugit ajuqhautit pittailidjutikhat nutaqqanun, inulramirnun, ilainunlu qajangnaitumik mamihainirmunlu atuqhimajamingnik.

22.3 Uqautigilugit naunaijahimajut ajuqhautit haffumuuna aaniaqtup auladjutaini nunaujatigut imaa havaklugit ihuaqtumik ikajuutit uvalu ikajuutit pijaangini auladjutit kiudjutiqaqtut.

Hivuliqhuqtuq: **Aanniaqtailinikkut (IMHA, P&S)**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **DFS**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2, #3, #7

23. PILIURLUNI PITQUHITIGUT IHUAQTUQ, NAKUUTQIAMIK IHUAQTUMIKLU APQUTINGA NAUNAIJARIAMI MALIGALIQINIKKUT QANURILIURUTINGA

TUNIJAULAJUT

23.1 Uqaqtauhimajut Inuit ihuinaaqhimajut Maligaliqijikkut Auladjutait pitquhikkut kiudjutauniaqtut uukturlutik Annullaquiutikhanut hivunikhaliurutikhat.

23.2 Ilaliutilugu mamihainirmut qanuriliurutinga munarigiami apirhuqtaujut ihumaaluutigijaujut ilaupkaijuq Inuit piiqtaujuq.

23.3 Ikiklijumirutikharnik hivituniga talvanga tiguujaujaujait pallihimanit kuatiqtititaujut.

Hivuliqhuqtuq: **Maligaliqijikkut**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **NTI, RIAs**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #2

24. IKAJURLUGIT ILAGIIT UVALU NUNALLAAT AALATQIITIGUT KATIMARJUARUTIKKUT UVALU AKHUT KIVGAQTUUTIT

TUNIJAULAJUT

24.1 Ikajurlugit mamihainiq mamihainiqlu tuniluni pitquhimut unalu quglukhimanikkut-naunaijkaidjutiqaqtut uqaqtigiiikumik ikajuqtut, ikajuutikhaq katimajut, uvalu taijahimajut ikajuutit pihimajut aalangajumik ihagiigijainun tapkua hulaqtijut ininiinikkut.

24.2 Uqautigilugit ihumakkut ajuqhautit uvalu turaaqhimalugit uqautigijaangani qilamik ihagiahuktut uvalu tunihilutik apqutinik nakuuhilaarnikkut nikahungniq, nikagiami ilajarnikkut, niriuktugullu.

24.3 Piliurluni tuniqhailunilu nikahukhimaattumik ilamingnut tamaijut piqpagijamingnik ininiinikkut.

24.4 Ikiklijumirutikharnik tuquffhuktitaahimajut annaktauvakhimajunik ikiklijumiqtitijaangatlu inuuhirinnikkut ajungnautiqarniaqtun kaantulaaliqijunik biililirmi ikajuutikharnik tuquffinaqtumik atuqhimajut.

24.5 Ihuaqhijuumiqlugu Inuit-hivuliqhuqtut Qilamiuqtuqaliqqat Kiudjutinun atugahat ilaujaangini pittailinikkut uvalu atuqhimaqlugit ajuqhautit iligiit.

Hivuliqhuqtuq: **Iikelc, Aanniaqtailinikkut (IMHA)**
Ikajuqhugit Paannariiktut: **NTI**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #1, #8

Qanuriliurutikhat Hunat

25. MUNARIDJUTIT, UNNIUDJUTINUN, IHIVRIURUTILLU

TUNIJAJULAJUT

- 25.1 Havaklugit ukpiginiikut naunaijautit tapkua hivuliqhuqtaujut uvalu kangiqhipkaqtaujut Inuinnarnin.
- 25.2 Piliurluni unnidjutikhamik munaqidjutikhaniklu tunngavinga ilaliutijuq nampanik katitirniq atuqtakhangit katitiriami nutaanguqtiqhimajut tamainun hulidjutikkut upalungaijautinun hunat.
- 25.3 Ihivriujut taimani naunaijautit iniqhijaagani tungavikhamik naunariagani aulaningit Qanuriliurutikhat Upalungaijautit.
- 25.4 Katitiqlugit naunaijautit Paannariiktut pihimajut angiqtaujunin uniudjutikkut uvalu munagidjutikkut tungavikhait kiklikhait.
- 25.5 Talvuuna naunaijagikhimajut ADM katimajinun aulatihimaaqhutik iluani havagvingnut katitihimajunik tunihidjutikhanik angirutit avatingnut GN-kut havagviit ukualu NTI-kut Inuuhiqattiarnimun naunaijautit.
- 25.6 Tuniqhailugit taiguagakhat akhuurutaqut tigumiaqtuuqataujut paannariiktut pijuuq angiqtaujunit tunngavinga.

Hivuliqtuqatigiiktut: **NTI, Aanniaqtailinikkut (IMHA), IIKELC, RCMP**

Atadjutit Hapkununga NSPS Uqariijautait: #5, #6

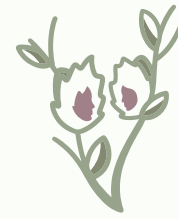

Ilitarijahimajut

Paannariiktut qujagijauluaqtut tamainik ikajuqtunik pivalianiganik upijutunik upalungaijaunmik tamainutlu ukua ilaujut hivuani upalugaijaunmi uqaqvigilugilu qanuriniginik atuqhimaginaqtut havaarijamingni. Qujahuutigiblugit ilagiiktut kitut ilaijahimajut piqpagijamningnik inminiirnirmut. Hakugingniit uvalu hapiqhimitumik akhuugutivut pittailijaangani hivumut ajuqhautit uvalu ihuaqhijuumiqlugu inuuhiqattiangniq Nunavunmi. Paannariiktut quvianaqtumik uvalu pittiaqtumik ilitugiblugit akhut havaktat uvalu akhuugutait attautit, ilagiit, nunallaat, uvalu katimajiit tapkua akhut ikajuqtut haffumunga akhuuqnaqtuq havaktakhaqtik.

QUJANNAMIK. NAKURMIK, MA'NA, QUANA, THANK YOU, MERCI.

Inuusivut Annirnaqtut

Qanuriliurutikhat Upalungaijautikhat 2024–2029

Ihumaginiaqtun ikiklijumirutikharnik auladjutikharniklu inminiirnikkut Nunavunmi ikajuutikharniklu nutaqqanun inulramiinunlu angiklijumigianganik Nunavunmi taima qajangnairutikharnik amigaituniklu munarhiliqidjutikharnik.

Tattiarnaqhilirvia 2024

Ilaujut haffumunga ihuaqhaidjutikhamun hamma:

**NUNAVUT KAVAMANGA
KIVGAQTUQTAUJUQ HAPKUNANGA:**

- Nan'ngarijaujuq Minista Munaqhiliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista munarijuq Inminiiqtailinikkut
- Nan'ngarijaujuq Minista Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Pitquhiliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Ilinniaqtulijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Avatiliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Kavamaliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Inulirijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Kiinaujaliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Havaktuliglulijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Maligaliqijitkunun
- Nan'ngarijaujuq Minista Munarijuq Nunavunmi Ilihariaqpaallirvingmun
- Nan'ngarijaujuq Minista Munarijuq Nunavunmi Iglulijirjuatkunnik

NUNAVUT TUNNGAVIKKUT TIMINGA
Kivgaqtuqtaujuq Angijuqqaamin

KANADAMI PALIIHIMAT, "V" HAVAGVIAT
Kivgaqtuijuq Atan'ngujalluaq Palihimani

unalu

**ISAKSIMAGIT INUUSIRMI KATUJJIQATIGIIT IQITTIAQHIMALUGU
INUUHIQ KATIMAJIIT**

Kivgaqtuqtaujuq Atannguyalluamin

Nunavut Kavamanga kivgqtuijut ukunanga Ministainit ukunani Munaqhiliqijitkut, Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikkut, Pitqulijitkut, Ilinniaqtulijitkut, Avatiliqijitkut, Kavamaliqijitkut, Inulirijitkut, Kiinaujaliqijitkut, Havaktulijitkut, Maligaliqijitkut, munarijuq Inminiiqtailinikkut, Nunavunmi Inirnirit Ilihariaqpaalirviit, unalu Nunavunmi Iglulijirjuatkut:

John Main
Nan'ngarijaujuq Minista Munaqhiliqijitkunun, Havagvik munarijuq hapkuninga Inuusivut Annirnaqtut Havaktakhanun Upalungaijautikhaq
Nan'ngarijaujuq Minista munarijuq Inminiiqtailinikkut

Oct 30/2024

Ublua

PJ Akeeagok
Hivuliqti Nunavunmun
Nan'ngarijaujuq Minista Kavamaliqijitkunun

Oct 30/24

Ublua

Pamela Gross
Hivuliqtiup Tuglia Nunavunmi
Nan'ngarijaujuq Minista Ilinniaqtulijitkunun
Nan'ngarijaujuq Minista Havaktuliglugliqijitkunun

Oct. 30, 2024

Ublua

David Joanasie
Nan'ngarijaujuq Minista Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikkunun

Oct. 30, 2024

Ublua

Daniel Qavvik
Nan'ngarijaujuq Minista Pitquhiliqijitkunun
Nan'ngarijaujuq Minista Avatiliqitkunun

Oct 30, 2024

Ublua

Margaret Nakashuk
Nan'ngarijaujuq Minista Inulirijitkunun
Nan'ngarijaujuq Minista Munarijuq Nunavunmi Ilihariaqpaallirvingmun

Oct 30/24

Ublua

Lorne Kusugak
Nan'ngarijaujuq Minista Kiinaujaliqijitkunun
Minista Munarijuq Nunavunmi Iglulijirjuatkunun

Oct 30, 2024

Ublua

David Akeeagok
Nan'ngarijaujuq Minista Maligaliqijitkunun

30/10/24

Ublua

Nunavut Tunngavikkut Timinga Kivgaqtuqtaujuq Angjuqqaamin:

Aluki Kotierk
Angjuqqaq

Oct 30 '24
October 30 '24

Ublua

The Royal Canadian Mounted Police "V" Division as represented by the Commanding Officer:

Andrew Blackadar, C/Supt.
Atan'ngujaluaq Palihimaq

2024. OCT. 30.

Ublua

Isaksimagit Inuusirmi Katujjiqatigiit Iqittiaqhimalugu inuuhig katimajiit kivgaqtuijuq Atanilluamin:

Cecile Guerin
Atanilluaq

October 30, 2024.

Ublua

